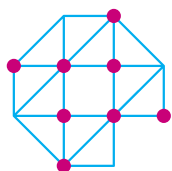

Flankerend onderzoek voorstellen bij een vernieuwingsproject

Voorbeeld van Good Practice

Versnellingsplan
Onderwijsinnovatie
met ICT

 evidence-informed

Flankerend onderzoek voorstellen bij een vernieuwingsproject

Voorbeeld van Good Practice

Versnellingsplan Onderwijsinnovatie met ICT -
Zone Evidence-informed onderwijsinnovatie met ICT

Versnellingsplan
Onderwijsinnovatie
met ICT

Versie 0.4, 5 januari 2021

Op deze uitgave is een Creative Commons Naamvermelding 4.0-licentie van toepassing. Maak bij gebruik van dit werk vermelding van de volgende referentie: Zone Evidence-informed Onderwijsinnovatie met ICT (2020). Voorbeeld van een Good Practice – versie 0.4. Utrecht: Versnellingsplan Onderwijsinnovatie met ICT.

Titel	Flankerend onderzoek voorstellen bij een vernieuwingsproject
Doel	Door het voorstellen van flankerend onderzoek kan nieuwe (praktijk)kennis gegenereerd worden over de effecten of meerwaarde van het inzetten van onderwijsleertechnologie.
Doelgroep	<i>Welke doelgroep (community of practice) is hier waarschijnlijk in geïnteresseerd?</i> <ul style="list-style-type: none"> • (Docent)onderzoekers • Lectoren • Labs voor onderwijsvernieuwing met ICT
Vorm waarin het evidence-informed werken ondersteund wordt	De hier gepresenteerde werkwijze voor evidence-informed onderwijsinnovatie met ICT wordt ondersteund door een onderwijsonderzoeker met ervaring op het gebied van onderwijsinnovatie met ICT. De good practice beschrijft een werkwijze waarbij de onderwijsonderzoeker de aanvrager van een onderwijsvernieuwings-traject bijstaat in het vormgeven aan flankerend onderzoek. Dit begint bij het doen van een voorstel, waarin (verder) te onderzoeken vragen worden voorgelegd, waarna een methode voor onderzoek kan worden vastgesteld.
Categorie [Kenniscreeatie, valorisatie, en/of disseminatie]	Kenniscreeatie/-propagatie: door middel van deze werkwijze kan een voorgestelde vernieuwing met kennis uit (praktijk)onderzoek aangevuld en getoetst worden. Er wordt nieuwe kennis gegenereerd over de effecten of de meerwaarde van het inzetten van onderwijs- of leertechnologie.
Samenvatting	<i>Wat was het probleem (vraagstuk/wens) dat de aanleiding was voor (het ontwikkelen van) deze practice?</i> De aanleiding voor deze werkwijze is tweedelig: ten eerste kan flankerend onderzoek bij een vernieuwingstraject helpen bij het opheffen van een kennishiaat dat door de aanvrager van het vernieuwingsproject aangegeven is (bijvoorbeeld middels een aanvraagformulier), of door de begeleidende onderzoeker vastgesteld is (tijdens de evaluatie, zie hiervoor de tweede good practice over onderzoeksmatig evalueren). Ten tweede kan met flankerend onderzoek ondervangen worden dat de vernieuwing onvoorziene (negatieve) consequenties met zich meebrengt voor de docent of de studenten. De inzet van onderwijstechnologie kan onbedoelde of onvoorziene consequenties hebben. Meestal is in een vernieuwingstraject wel duidelijk welk doel behaald zou moeten worden door de inzet van ICT, maar is er weinig zicht op mogelijke onvoorziene consequenties (bij-effecten) van de voorgestelde oplossing.

	<p>Docenten die hun onderwijs willen vernieuwen met ICT kunnen goed aangeven wanneer ze het vernieuwingsproject als een succes zouden beschouwen. Hierbij geven ze vaak aan welk effect ze ermee willen bereiken. Bijvoorbeeld het verbeteren of verrijken van hun didactische aanpak of van het leerproces. Toch wordt niet altijd goed gekeken welke veronderstellingen er gedaan worden met betrekking tot de gewenste effecten op het onderwijs- of leerproces. Deze veronderstellingen worden vaak onvoldoende geëxpliciteerd (bijvoorbeeld veronderstellingen over de mate van ICT-geletterdheid en zelfsturing bij studenten).</p> <p><i>Welke (type) oplossing is hiervoor ontwikkeld?</i> De oplossing is om een onderwijsonderzoeker kritisch te laten meedenken over de veronderstelde effecten (bedoeld, voorzien, onbedoeld en onvoorzien) van de voorgestelde oplossing. De onderzoeker doet een voorstel tot flankerend onderzoek waarmee openstaande vragen (van zowel de aanvrager en de onderzoeker) beantwoord zouden kunnen worden.</p> <p><i>Welk doel werd beoogd?</i> Het doel is het genereren van kennis over de effecten of de meerwaarde van de voorgestelde oplossing voor een onderwijsleerprobleem dat aangepakt zou kunnen worden met een vernieuwing van het onderwijs met ICT.</p> <p><i>Wat maakt dit voorbeeld een good practice van evidence-informed werken?</i> Dit is een good practice omdat hij direct aansluit op vragen die vernieuwers zelf stellen, maar ook nieuwe vragen opwerpt die anders wellicht te laat gesteld worden. Het is heel belangrijk dat onderwijsvernieuwingen geen ongewenste effecten opleveren, die niet voorzien hadden kunnen worden door het doen van onderzoek. Flankerend onderzoek kan ook goed bijdragen aan het opheffen van kennishiaten die nog bestaan in de praktijk over wat er gebeurt als je een onderwijsvernieuwing doorvoert.</p>
Context	Deze werkwijze is ingebed in de procedure die gevolgd wordt bij de Werkplaats Onderwijsleertechnologie van Hogeschool Rotterdam. Hierbij is een lector Digitale didactiek betrokken en een docentonderzoeker.

Aanpak	<p><i>Wat was de aanpak/ methode?</i> De hier beschreven werkwijze is de derde stap binnen een procedure waarin onderwijs-vernieuwingsprojecten ondersteund worden vanuit een werkplaats of onderwijsinnovatie lab.</p> <p>De eerste stap is het aanvragen van het vernieuwingsproject. De tweede stap is de beoordeling ervan door een commissie. Deze stappen zijn te vinden in de eerst een tweede good practice.</p> <p>Een voorbeeld hierbij is een voorstel tot flankerend onderzoek dat gedaan is bij het aanvragen van een project waarin studenten op eigen tempo, in flexibele leerroutes zouden kunnen gaan werken aan hun taalontwikkeling (zie hieronder bij 'Middelen' een link naar hoe de aanzet tot het opzetten van flankerend onderzoek eruitzag).</p>
Evidence-informed	Deze werkwijze vindt plaats tijdens de 'Analyse' fase van het ontwerpen van vernieuwend onderwijs, maar kijkt ook vooruit naar de 'Evaluatie' fase waarin het effect of de meerwaarde van de vernieuwing getoetst wordt.
Bewijs	<p><i>Welk bewijs (welk type) is gebruikt in deze good practice?</i> Uitkomsten van eerder uitgevoerd wetenschappelijk onderwijs worden meegenomen in het toetsen van de veronderstellingen over de effecten of meerwaarde van een vernieuwing.</p> <p><i>Welk nieuw bewijs heeft deze good practice opgeleverd?</i> Nieuwe kennis wordt gegenereerd als het flankerend onderzoek daadwerkelijk tot uitvoer komt. Meer daarover is te lezen in good practice nummer 9.</p> <p><i>Wat was het resultaat van deze good practice binnen de instelling/ op de student?</i> Het voorstel tot flankerend onderzoek bij deze (specifieke) aanvraag is door omstandigheden niet tot uitvoer gekomen (en is hier dus alleen illustratief als voorbeeld opgenomen), maar een voorbeeld van zo'n resultaat is te lezen in good practice nummer 9. Zie ook voor meer informatie het 'hoedoejijdat' filmpje.</p>
Betrokkenen	<p><i>Wie was betrokken bij deze good practice? Welke rollen en/met welke competenties?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Docent die de aanvraag voor het vernieuwingstraject gedaan heeft. • Lector Digitale Didactiek
Middelen	De aanvrager krijgt een toekenningsbrief waarin een voorstel tot flankerend onderzoek is opgenomen.

Uitdagingen	<p><i>Welke uitdagingen moesten overwonnen worden? Hoe kunnen dit soort uitdagingen worden aangepakt?</i></p> <p>Er is vaak niet voldoende capaciteit om het benodigde flankerende onderzoek tot uitvoering te brengen. Op dit moment is het nog niet vereist dat de uren die de aanvrager opgeeft voor de uitvoering van het plan óók uren voor onderzoek bevatten.</p>
Succesfactoren	<p><i>Welke factoren hebben bijgedragen aan het succes (en aan het overwinnen van de uitdagingen)?</i></p> <p>Er is steeds meer belang bij het opzetten van flankerend onderzoek en er wordt naar manieren gezocht om de capaciteit bij docenten uit te breiden (zowel op competentie-niveau, als op in te zetten uren).</p>
Contactpersoon	<p><i>Wie kan benaderd worden voor meer informatie over deze good practice? Is er een website waar meer informatie te vinden is?</i></p> <p>Lector Digitale Didactiek Fleur Prinsen (Kenniscentrum Talentontwikkeling, Hogeschool Rotterdam)</p>
Bronnen	<p>Referenties van eventueel aangehaalde bronnen bij het beschrijven van deze good practice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Price, L., & Kirkwood, A. (2014). Informed design of educational technology for teaching and learning? Towards an evidence-informed model of good practice. <i>Technology, Pedagogy and Education</i>, 23(3), 325-347. • Seel, N. M., Lehmann, T., Blumschein, P., & Podolskiy, O. A. (2017). ResearchBased Instructional Design. In <i>Instructional Design for Learning</i> (pp. 109-175). Brill Sense. Geraadpleegd via brill.com/view/book/9789463009416/BP000005.xml
Optioneel	<p><i>Bij welke andere instellingen wordt dit ook gedaan?</i></p> <p>Onbekend.</p>

Het Versnellingsplan Onderwijsinnovatie met ICT is een vierjarig programma van SURF, Vereniging Hogescholen en de VSNU dat inzet op het samenbrengen van initiatieven, kennis en ervaringen en snel en concreet aan de slag gaan met kansen voor het hoger onderwijs. Dit gebeurt in acht verschillende 'zones'. De zone Evidence-Informed stimuleert onderwijsprofessionals, zoals docenten, praktijkonderzoekers, ICTO- en onderwijscoaches, om op een evidence-informed manier te werken. Om dat te realiseren werkt de zone onder andere aan een kennisinfrastructuur om het makkelijker te maken bestaande en nieuwe kennis en ervaringen te delen.

Meer informatie en onze publicaties vind je op
www.versnellingsplan.nl